

Stav bádani: Adam Michna z Otradovic

Životopis: Prvé poznatky o Adamovi Michnovi môžeme nájsť v slovníku Bohumíra Dlabača z roku 1815. V podstate nejde o jeho životopis ako skôr o jeho tvorbu, ktorú zahrňuje do akýchsi štyroch bodov. Čo sa týka slovníkov, kde sa heslo Adam Michna vyskytuje sú to Masarykov slovník náučný, Pazdírkův hudební slovník- tu bol tvorca hesla Bohumír Štědroň. Ďalej ČSHS, kde bol tvorcem hesla tiež Bohumír Štědroň. SČHK kde pod heslom Jindřichův Hradec nájdeme malú zmienku o Adamovi Michnovi. Do zahraničných lexikonov ako napríklad Grove a MGG písali heslo Jiří Sehnal a Martin Horyna. Jedným z prvých hudobných badateľov, ktorý sa zaoberal Michnovým dielom bol Emilián Trolda ‘Neznámé skladby Adama Michny’ [Unknown compositions of Adam Michna], *Sborník prací k padesátým narozeninám profesora Dra Zdeňka Nejedlého*, ed. A.J. Patzaková and M. Očadlík (Prague, 1929), 69–101. Faktografiu a interpretáciu Michnových životných osudov hudobní badatelia s najväčšou pravdepodobnosťou preberali od regionálnych historikov, ktorí sa venovali vo svojich prácach mestu Jindřichov Hradec v 17. storočí. Jednalo sa zrejme o Františka Teplého a jeho : *Dějiny města Jindřichova Hradce II/3, Jindřichův Hradec 1934*, s. 136-139. Ďalej to bola práca Jana Muka: *Adam Michna, básník a skladatel českého baroku. Ohlas Nežárky 70-71, Jindřichův Hradec, 1941*. Títo dvaja historici dokázali v oboch jindřichohradeckých archívoch nájsť až na niekoľko výnimiek všetky písomné pramene v ktorých sa meno Adam Michna objavovalo. A odvtedy sa Michnove životopisné údaje o nové poznatky nijako neobohatili. Josef Hrdlička vo svojej štúdií *Adam Václav Michna z Otradovic ve světle písemných pramenů*, *Hudební věda 2001*, roč. 38, č. 1-2, s.132-136 poukazuje na túto problematiku a prináša akýsi model toho ako by mal moderný badateľ postupovať a načo sa zamerať ak by sa touto problematikou zaoberal. Zhrňuje ju do piatich okruhov: 1. okruh sú neobjasnené Michnové základne životné data. 2. oblasť zahrňuje rodinný priestor z ktorého Michna vyšiel. 3. okruh otázok je spätý so životným priestorom Michny za jeho pôsobenia v meste v druhej a tretej štvrtine 17. storočia.

4. oblasť možných badateľských tém sa vzťahuje k Michnovej tvorbe a jeho účasti na hudobnom živote mesta, radovej koleje Tovaryšstva Ježíšova, františkánskeho kostola, a zámockého sídla.

5. témou je prijatie a ďalší život Michnovho diela v Jindřichovom Hradci a pozornosť by si zaslúžila i jeho nadácia a jej fungovanie.

Literárne dielo: Za prvé kritické vydanie literárneho diela Adama Michny sa označuje práca Zdeňky Tichej, ktorá vyšla v roku 1976 a prívlastkom „dostupné v čechách“ pretože za skutočne prvé kritické vydanie textov piesňových zbierok je považovaná práca Antonína Škarky z roku 1968 a je písane dokonca česky (s výnimkou úvodu) ale vyšla v NSR čo znamenalo nedostupnosť pre českého čitateľa. Neskôr potom v roku 1985 vychádza upravená Škarkova práca pod názvom Básnicke dílo- obsahuje texty všetkých troch zbierok duchovnej piesne Adama Michny a to Česká mariánska muzika, Svatoroční muzika a Loutna česká, pričom texty prvých dvoch zbierok su spracované podľa pôvodného vydania v rokoch 1647 a 1661 a text Loutny české pochádza z opisu Matěje Devotyho z roku 1666. (Tisku LČ z roku 1653 bol neskôr objavený v muzejnej knižnici v Soběslavi a ako faksimile vyšiel v roku 1984, ktoré pripravil Martin Horyna, štúdiu napísal a bibliograficky zostavil Julius Hůlek a vydala to Státni vědecká knihovna České Budějovice, Jihočeské nakladatelství 1984.) Súčasťou knihy je rozsiahly kritický aparát – prehľad strofických útvarov, prehľad výskytu 3 dielnej strofy, prehľad frekvencie Michnových piesní v starších kancionáloch a tiskoch a v novodobějších edíciách, prehľad obľúbeností piesní, prehľad tém hlavných motívov, symbolov, alegórií predstavovaných okruhov, registre piesní podľa incipitu, menný a vecný register, podrobné poznámky k jednotlivým piesňam a rozsiahla literárnehistorický a literárnovedný predslov. Oproti 1. vydaniu tejto knihy (tá čo vyšla v NSR) je vypustená dokumentárna obrazový príloha.

Najnovšie súborné kritické vydanie Michnových 3 zbierok duchovných piesní je z roku 1999 od Mirka Čejky, ktorý prihliada na Škarkove vydanie z roku 1985. Text Loutny českej je tu už spracovaný podľa originálneho tisku z roku 1653m ktorý bol objavený v 60. rokoch 20. storočia v soběslavskom muzeu.

Hudobná terminologia: Michnovou básnickou tvorbou z terminologického hľadiska sa zaoberali Dušan Šlosar a Miloš Štědroň a táto ich štúdia vyšla v SPFFMU v roku 1994 pod názvom Hudební terminologie Adama Michny z Otradovic. Ich pozorovanie vychádza z 3 súborov duchovnej piesňovej poézie – Česká mariánska muzika 1647, Loutna česká 1653, a Svatoroční muzika 1661 na základe edícií Antonína Škarky z roku 1968.

Vytvorili Abecedný zoznam všetkých hudobných termínov, ktoré Michna vo svojej textovej tvorbe používal. Podľa Škarkovho konštatovania je jeho slovník jednoduchý a chudobnejší, ale to preto že jeho skladby boli určené nielen vzdelanosti, ale aj jednoduchému venkovskému človeku a tak musel pri výbere lexika tejto tvorby jeho duchovný obzor rešpektovať.

Tradovanie piesní: Premene z 2. polovice 17. storočia dosvedčujú, že Michnove kancionály po svojom vydaní dosiahli mimoriadnej odozvy, Prepisy jeho piesní obsahujú tak ako rukopisné pramene tak tiež 2. tlačene kancionály, dôležité pre neskoršiu recepciu – jedná sa o Šteyeroc kancionál z roku 1683 a Holanov kancionál z roku 1693/94 a nakoniec tiež Božanov kancionál – Slaviček rajský z roku 1719, ktorý prebral Michnove piesne podľa Holanovej redakcie. Touto problematikou sa zaoberal Tomáš Slavický a táto štúdia vyšla v časopise Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2.

Piesňovou tvorbou po hudobnej stránke sa zaoberá Jiří Sehnal vo svojej štúdií z roku 1975 pod názvom Písňe Adama Michny z Otradovic (1600 – 1676).

Edície: Emilián Trola, je ten ktorého môžeme považovať za prvého editora Michnovej Loutny českej, z roku 1943. LČ sa potom neskôr dočkala ešte ďalších dvoch vydaní v roku 1984 pod vedením Martina Horynu a v roku 1998 pod vedením Michaela Pospíšila. Ďalšie diela ako Česká mariánska muzika, Missa Sancti Wenceslai, Officium Vespertinum, Sacra et litania a Svatoroční muzika vyšli z editorskej práce Jiřího Sehnala a Vratislava Bělského.

Netreba zabudnúť ani na interpretáciu Michových diel, ktorej sa najintenzívnejšie venuje Michael Pospíšil.

Najnovšie výsledky badateľských výskumov, prináša časopis Hudební věda z roku 2001, roč. 38, č. 1-2. , ktorého krátke zhrnutie uvádzam:

František Fürbach: Adam Václav Michna z Otradovic a Jindřichův Hradec v 17. století – Príspevok vznikol ako čestná povinnosť (podľa autora) hostiteľa konferencie, ktorá mala za úlohu predstaviť miesto Michnovho života a pôsobenia a zároveň bol tento článok komentárom k výstave, ktorá predstavila výber z dochovaných dokumentov, uložených v Štátnom oblastnom archíve Třeboň, pracovisko Jindřichův Hradec a v Štátnom okresnom archíve Jindřichův Hradec.

Jiří Mikulec: Mariánske družiny v Jindřichově Hradci za Michnových časů- Prvá časť článku sa zaoberá „duchovnou klímou“ mesta a vznikom a pôsobením mariánskych družín, nazývaných tiež sodality, alebo kongregácia. Najstaršou bola latinská kongregácia, potom nemecká a nakoniec dve české. Autor uvádza i tabuľku s prehľadom Jezuitských kolejí v Čechách v 17. storočí s počtom mariánskych družín. V druhej časti sa zaoberá samotným Michnom a jeho členstvom v dvoch jezuitských družinách, ktoré je aj doložené v ich matrike a dokonca je tam uvedený aj presný dátum jeho úmrtia, ktoré bolo doposiaľ neznáme. Samozrejme, že tento dátum nemusí byť správny.

Marie-Elizabeth Ducreux: „Novost“ hymnologického umění Adama Michny z Otradovic stručne naznačena – Táto štúdia sa v prvej časti zaoberá katolíckymi kancionálmi pred Michnou, vznikom nových piesní a ich šírením. Ďalšia časť rozoberá Šteyerov kancionál, ktorý prispieva do českého hymnologického fondu novými piesňami, ale aj prepísanými a opravenými. Posledná časť rozoberá Michnove zborníky, Česká mariánska muzika, Loutna česká a Svatoroční muziky, kde sa zameriava na špecifické hymnologické rysy.

Martin Horyna: Česká vícehlasá píseň před Adamem Michnou- autor sa pokúša o zhrnutie dejín českej viachlasej piesne z obdobia približne 1450-1650. Väčší dôraz autor kládol na

záver obdobia, ktoré je vlastne obdobím Michnovým, pretože sa snažil o ujasnenie, ktoré staršie štýly piesňovej tvorby ešte prežívali za Michnovho života.

Jiří Sehnal: Michna a jeho súčasníci – autor charakterizuje a hodnotí Michnu skladateľa v súvislosti s jeho sučacníkmi, čo majú spoločné a v čom sa odlišujú. Poukazuje na dôležitosť toho, že je dobré poznať i prostredie z ktorého vychádzal, v ktorom pôsobil a pre ktoré tvoril. Uvádza tiež niektoré rysy Michnovej latinskej figurálnej hudby.

Jan Malura: Metaforika mariánskych piesní Adama Michny z Otradovic- Zaoberá sa Michnovou piesňovou tvorbou s témou na oslavu P. Marie. Posudzuje estetické princípy týchto piesní, a prináša konkrétnu analýzu poetiky slovesnej zložky piesní. Ako hlavná problematika sa tu javí otázka Michnových metaforických pomenovaní.

Jiří Pelán: K otázke „marinismu“ v českej baroknej poézii – tento príspevok sa snaží o schématický náčrt v súvislosti niektorých českých básnických barokových textov s talianskym marinismom.

Tomislav Volek: Madrigalizmy v hudbním diele Michnově – podľa autora, je článok o nejakej kompozičnej a sociálnofunkčnej anomálii, pretože všetci vedia, že Michna žiadne madrigaly nekomponoval. Autor sa snaží poukázať, že v Michnovom diele sa dajú konštatovať fenomény, ktoré sú príznačné pre madrigaly.

Tomáš Slavický: Tradování písnní Adama Michny z Otradovic - Premene z 2. polovice 17. storočia dosvedčujú, že Michnove kancionály po svojom vydaní dosiahli mimoriadnej odozvy, Prepisy jeho piesní obsahujú tak ako rukopisné pramene tak tiež 2. tlačené kancionály, dôležité pre neskoršiu recepciu – jedná sa o Šteyeroc kancionál z roku 1683 a Holanov kancionál z roku 1693/94 a nakoniec tiež Božanov kancionál – Slaviček rajský z roku 1719, ktorý prebral Michnove piesne podľa Holanovej redakcie.

Ladislav Kačic: Tvorba Adama Michnu z Otradovic na Slovensku v 17. a 18. storočí – jedná sa o prvú sondu do problematiky, ktorá prináša poznatky o tom, že Michnova tvorba na Slovensku žila od druhej polovice 17. storočia najmenej do konca 18. storočia, kde prežívala v kancionáloch. No kvôli absencii údajov a prameňov sa nedá úplne objektívne zhodnotiť v oblasti tzv. figurálnej hudby.

Josef Hrdlička: Adam Václav Michna z Otradovic ve světle písemných pramenů – poukazuje na ďalšie možnosti výskumu Michnových životných osudov a zhrňuje ich v piatich bodoch.

1. okruh sú neobjasnené Michnové základne životné data.
2. oblasť zahŕňa rodinný priestor z ktorého Michna vyšiel.
3. okruh otázok je spätý so životným priestorom Michny za jeho pôsobenia v meste v druhej a tretej štvrtine 17. storočia.
4. oblasť možných badateľských tém sa vzťahuje k Michnovej tvorbe a jeho účasti na hudobnom živote mesta, radovej koleje Tovaryšstva Ježišova, františkánskeho kostola, a zámockého sídla.
5. témou je prijatie a ďalší život Michnovho diela v Jindřichovom Hradci a pozornosť by si zaslúžila i jeho nadácia a jej fungovanie.

Zoznam literatúry : Adam Václav Michna

Knihy a edície textov :

Jan Muk: Adam Michna, básník a skladatel českého baroku. Ohlas Nežárky 70-71, Jindřichův Hradec, 1941.

Zdeňka Tichá: Adam Václav Michna z Otradovic, Praha, Melantrich 1976.

Antonín Škarka: Das Dichterische werk: Česká Mariánska muzika-Loutna česká-Svatoroční muzika, edice Slavische Propyläen, Texte in Neu-und Nachdrucken, Band 22, München 1968.

Antonín Škarka: Básnické dílo, Odeon, edice Živá díla minulosti, Praha 1985.

A. Škarka: Půl tisíciletí českého písemnictví [*500 years of Czech literature*] Praha 1986.

Mirek Čejka: Básnické dílo. Texty písní 1647-1661, ediční příprava a komentář Mirek Čejka, Nakladatelství Lidové noviny, edice Česká knihovna, Praha 1999.

Vilém Bitnar: O českém baroku slovesném, Praha 1932.

Vilém Bitnar: Postavy a problémy českého baroku literárního, Praha 1939.

Zdeněk Bjaček: Vánoční lyrika Adama Michny z Otradovic, Praha 1936.

Vilém Bitnar: Vánoční muzyka. Písňe a koledy, Nakladatelství „U svatého Jindřicha“ Bohuslav Rupp, Praha 1940.

Zdeněk Hron: Nebeští kavalérové, BB art, edice Versus 2002.

Vánoční písně, Fornix, Brno 1992.

Písně adventní a vánoční, Fornix, Brno 1994.

články:

Emilián Trola: 'Neznámé skladby Adama Michny' [Unknown compositions of Adam Michna], *Sborník prací k padesátým narozeninám profesora Dra Zdeňka Nejedlého*, ed. A.J. Patzaková and M. Očadlík (Prague, 1929), 69–101.

E. Trola: 'Česká církevní hudba v období generálbasovém, III: Adam Michna' [Czech sacred music in the thoroughbass period, III: Adam Michna], *Cybil*, lx (1934), 103–10.

A. Buchner: 'Hudební sbírka Emiliána Troldy' [The music collection of Emilian Trola], *Sborník Národního muzea v Praze, ser.A*, viii (1953–4), 77.

J. Bužga: 'Der tschechische Barockkomponist Adam Michna z Otradovic', *Festschrift Heinrich Bessler*, ed. E. Klemm (Leipzig, 1961), 305–315.

A. Škarka: 'Novost básnického umění Adama Michny z Otradovic' [Novelty in the poetry of Adam Michna], *Acta Universitatis Carolinae: Philologica*, i–iii (Prague, 1967), 145–68.

A. Škarka, ed.: *A. Michna: das dichterische Werk* (Munich, 1968) [contains all song texts set by Michna, with critical commentary]

P. Pešl: 'K pramenům poezie Adama Michny z Otradovic' [Sources of the poems of Adam Michna], *Jihočeský sborník historický*, xlvii (1973), 104–129.

Nové poznatky o dějinách starší české a slovenské hudby [New discoveries about the History of ancient Czech and Slovak music]: *Prague 1984* [with Ger. summaries], incl.: J. Hůlek, J. Sehnal, O. Urban

Hudební terminologie Adama Michny z Otradovic (spoluautor Dušan Šlosar) (In: Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada hudebněvědná (H), 43, č. 29, ed. Miloš Štědroň, Brno, 1994, s. 13–24).

Jiří Sehnal: Písň Adama Michny z Otradovic (1600-1676) (Hudební věda 12,1975, s. 3-45).

Michael Pospíšil : Adam Václav Michna z Otradovic, Hudební rozhledy 2000, č. 12, s. 40-41.

František Fürbach: Adam Václav Michna z Otradovic a Jindřichův Hradec v 17. století,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s.32-39.

Jiří Mikulec: Mariánske družiny v Jindřichově Hradci za Michnových časů,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 40-47.

Marie-Elizabeth Ducreux: „Novost“ hymnologického umění Adama Michny z Otradovic
stručne naznačena,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 48-57.

Martin Horyna: Česká vícehlasá píseň před Adamem Michnou,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 58- 63.

Jiří Sehnal: Michna a jeho současníci,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 64-71.

Jan Malura: Metaforika mariánských písní Adama Michny z Otradovic,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 72-80.

Jiří Pelán: K otázce „marinismu“ v české barokní poezii,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 81-91.

Tomislav Volek: Madrigalizmy v hudebním díle Michnově,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 92-99.

Tomáš Slavický: Tradování písnní Adama Michny z Otradovic,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s.100-125.

Ladislav Kačic: Tvorba Adama Michnu z Otradovic na Slovensku v 17. a 18. storočí,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s. 126-131.

Josef Hrdlička: Adam Václav Michna z Otradovic ve světle písemných pramenů,
Hudební věda 2001, roč. 38, č. 1-2, s.132-136.

Lexika:

B. J. Dlabač: Allgemeines historisches Künstler – Lexikon für Böhmen und zum teil auch für
Mähren und Schlesien. Praha 1815, s. 316.

Masarykův slovník naučný. Lidová encyklopedie všeobecných vědomostí. Praha 1925-1933,
díl IV. S. 936.

Pazdírkův hudební slovník. Brno 1029-1941, B.Štědroň, s. 149.

ČSHS I - B. Štědroň, s. 93.

SČHK

Jiří Vysloužil: Hudební slovník pro každého II. Vizovice 1999.

Grove – Adrienne Simpson / Jiří Sehnal.

MGG – Martin Horyna, s. 174.

Edície skladiieb:

Česká mariánska muzika. Vyd. J. Sehnal a L. Štukavec. Praha 1989. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 1.

Loutna česká. Vyd. E. Trola. Praha 1943.

Loutna česká. Vyd. M. Horyna. Studii a bibliografii sestavil J. Hůlek. České Budějovice 1984.

Loutna česká. Vyd. M. Pospíšil. S rekonstruovanými ritornely. Jindřichův Hradec. 1998.

Missa Sancti Wenceslai. Vyd. J. Sehnal, Praha 1966. MAB II/1.

Officium vespertinum. Pars 1. Psalmi I. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2003. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol 6.

Officium vespertinum. Pars 1. Psalmi II. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2003. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol 7.

Officium vespertinum. Pars 3. Compositiones ad honorem B.M.V. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2004. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 8.

Svatoroční muzika. Vyd. František Malý, Libor Štukavec a Jiří Sehnal. Praha 2001. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 5.

Sacra et litanie. Pars 1. Missa I. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 1990. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 2.

Sacra et litanie. Pars 2. Missa II. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 1998. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 3.

Sacra et litanie. Pars 3. Missa III. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 1999. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 4.

Sacra et litanie. Pars 4. Missa IV. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2005. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 9.

Sacra et litanie. Pars 5. Missa V. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2006. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 10.

Sacra et litanie. Pars 6. Missa pro defunctis. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2006. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 11.

Sacra et litanie. Pars 7. 8. 9. Litanie de SS. nomine Jesu. Litanie B.M.V. Te deum. Vyd. V. Bělský a J. Sehnal. Praha 2007. Adam Michna z Otradovic: Compositiones, vol. 12.

Iné:

Dizertační práce:

Otmar Urban: Adam Michna z Otradovic a jeho Sacra et litanie. MU FF, Brno 1952.

Kandidátská práce:

Jaroslav Bužga: Česká hudební tvořivost 17. a 18. století. KU, Praha 1957.

Bakalárska práce:

Judita Piknerová: Adam Michna z Otradovic. MU PF, Brno 2007.

<http://alarmo.nostalghia.cz/alarmo.htm>